

	Tjänsteskrivelse	1(4)
	Datum	Dnr
Vård och omsorgsförvaltningen	2024-01-19	VON-2023-00082-5
Johan Landström		
Utredare, VOF stab		

Svar på remiss - Betänkande (SOU 2023:56) Utredningen om författningsberedskap inför framtida pandemier

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår arbetsutskottet föreslå nämnden besluta

att med tjänsteskrivelsen nedan besvara remissen

att punkten omedelbart justeras

Ärendet

Sundsvalls kommun har av Socialdepartementet fått frågan att vara remissinstans för (SOU 2023:56) *Utredning om författningsberedskap inför framtida pandemier*. Vård- och omsorgsnämnden har av kommunstyrelsekontoret fått i uppdrag att besvara remissen för Sundsvalls kommuns räkning samt att inhämta eventuella synpunkter från Individ- och arbetsmarknadsnämnden. Individ- och arbetsmarknadsnämnden svarade den 16/1 2024 (VON-2023-00082-6) att de inte avser att inkomma med några synpunkter.

Utredningen har haft i uppdrag att stärka smittskyddet för personer inom särskilda boenden enligt Socialtjänstlagen (SoL, SFS 2001:453) samt personer omfattas av Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS, SFS 1993:387). Vidare har utredningen haft i uppdrag att analysera behovet av en förändring i bestämmelserna för smittbärrapenning. I korthet föreslås följande:

- Att tillfällig isolering inte ska kunna ske inom boenden som omfattas av SoL eller LSS.
- Att det bör införas en ny extraordinär smittskyddsåtgärd som innebär en möjlighet att utan samtycke flytta personer som bor i vissa boendeformer enligt SoL och LSS till en annan motsvarande bostad om de är smittade av en samhällsfarlig sjukdom. Detta för

att möjliggöra att de skiljs från friska individer för att kunna bedriva vård.

- Att hur en eventuell förändring av hur smittbärande ska förändras bör tas i ett samlat grepp kring hur socialförsäkringen bör utformas vid krig, krigsfara och allvarliga fredstida kriser.

Eventuella lagförändringar föreslås träda i kraft 1 januari 2025.

Bakgrund

Regeringen tillsatte den 2 september 2021 en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av smittskyddslagen och analysera behovet av nya bestämmelser inför framtida pandemier.

Ärendets tidigare handläggning

Ingen tidigare handläggning

Förvaltningens överväganden

Sammanfattade synpunkter

Sundsvalls kommun ställer sig genom Vård- och omsorgsnämnden positiv till utredningens förslag. Socialstyrelsens eventuella uppdrag kring en vägledning behöver dock utökas till att omfatta även närstående.

Kommunens ställningstaganden

- Kommunen delar utredningens bedömning att tillfällig isolering inte bör ske inom SoL- och LSS-boenden.
- Kommunen ställer sig positiv till förslaget om att möjliggöra flyttning utan samtycke, under förutsättningen att så som utredningen föreslår att kommunen äger rätten att ta initiativ till beslutet.
- Anser att Socialstyrelsens eventuella uppdrag, att ta fram en vägledning, behöver ha extra fokus på närstående till vård- och omsorgstagare.
- Delar utredningens slutsats om att särskild utredning behövs för att utreda socialförsäkringen vid krig, krigsfara och allvarliga fredstida kriser.

Isolering

Sundsvalls kommun delar utredningens syn på att isolering i enlighet med smittskyddslagen inte är anpassad för SoL- och LSS-boenden. Att isolera en vård- och omsorgstagare är ett betydande ingrepp i den personliga

integriteten. I praktiken skulle det också vara svårt att skapa en adekvat isolering utifrån att personal skulle arbeta med både isolerad och andra vård- och omsorgstagare även om intentionen inte skulle vara annorlunda. Flyttning bedöms därför av kommunen som mer lämplig åtgärd. Dock som en sista utväg.

Flyttning till annan enhet utan samtycke

Möjligheten till flyttning av vård- och omsorgstagare ställer sig Sundsvalls kommun positiv till utifrån att det enligt utredningen kommer vara på begäran från kommunen som frågan kan lyftas. På så sätt äger kommunen möjligheten som en av de sista åtgärderna för att kunna begränsa en framtida pandemi använda flyttning, det ska dock göras restriktivt. Kommunens inställning är att andra möjliga lösningar behöver ha setts över innan ett beslut om flyttning genomförs. Det är också personalens kompetens och att basala hygienrutiner följs som är absolut viktigast för att motstå en framtida pandemi, inte att flytta vård- och omsorgstagare som då riskerar försämrad hälsa. Tekniska lösningar bör kunna användas i ett första läge för att minska behovet av flyttning vilket skulle innebära en mindre begränsning av den personliga integriteten.

Uppdrag till Socialstyrelsen att ta fram en vägledning

Sundsvalls kommun ser det som en förutsättning för att kunna på ett adekvat sätt utbilda och bibehålla kompetens inom personalen att en vägledning från Socialstyrelsen tillkommer. Utredningens förslag om att ge Socialstyrelsen i uppdrag med fokus på att material för vägledning primärt ska vara riktat mot beslutsfattare och personal anser Sundsvalls kommun behöver förtydligas. Kommunen anser att det är av yttersta vikt att också information tas fram anpassad till brukar- och anhörigföreträdare. Utredningen beskriver att vägledningen ska tas fram i dialog med brukar- och anhörigföreträdare men Sundsvalls kommun anser att även material till den målgruppen bör vara med i Socialstyrelsen uppdrag. Detta för att tydliggöra vad flyttning innebär, alternativet blir att kommunerna själva behöver ta fram adekvat material.

Smittbärrapportering

Övervägandena kring smittbärrapportering är primärt inte en fråga för kommunen utan en del av socialförsäkringen. Sundsvalls kommun delar dock utredningens syn på att ett samlat grepp behövs för socialförsäkringen vid krig, krigsfara och allvarliga fredstida kriser. En tillsatt särskild utredning som beskrivs i utredningen bör vara en lämplig åtgärd.

Styrdokument och juridik

Delegationsordningen i förvaltningen behöver uppdateras för att kunna hantera en eventuell ny lagstiftning.

Ekonomisk hållbarhet

En framtida pandemi kommer innebära kostnader. Dock innebär utredningens förslag som sådant inga direkta kostnader för Sundvalls kommun. Tillämpning primärt på landsbygd kan innebära kostnader, se nedan.

Social hållbarhet

Utredningens förslag påverkar den sociala hållbarheten för flera grupper. Utredningen förslag kommer att påverka hälsa och levnadsvillkor negativt för de vård- och omsorgstagare som kan komma att flyttas mot sin vilja. Skadan i form av försämrad psykisk ohälsa, genom exempelvis upplevd isolering av flytten och ofrivillig ensamhet behöver dock sättas i relation till andra vård- och omsorgstagares hälsa och eventuella risk att bli smittade från en framtida pandemi. Närståendeperspektivet har även beaktats så som partner, sambo, make/makas perspektiv vid en eventuell flyttning.

Ekologisk hållbarhet

Ingen negativ påverkan

Landsbygdssäkring

Mindre boenden och lokaler på landsbygd kommer troligtvis inte kunna använda sig av det förslag som utredningen föreslår utan kostnader för kommunen.

Beslutet skickas till

Socialdepartementet senast den 29/2 samt till Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen för kännedom

Lars-Ove Johansson
Förvaltningsdirektör

Annika Eriksson
Stabschef